

ЗРУЙНОВАНІ ХРАМИ СУМЩИНИ

ЦЕРКВА СВЯТОЇ ТРІЙЦІ

Село Пустовійтівка Роменського району на Сумщині

Церкву Святої Трійці (її ще називають храмом Калнишевського) збудовано у 1773 р. на кошти уродженця с. Пустовійтівка, останнього кошового Запорізької Січі Петра Івановича Калнишевського.

В справах Запорізької Січі в Державному історичному архіві в Києві зберігаються матеріали про початок будівництва споруди де, зокрема, вказано: *«5 серпня 1772 р. титари торгували 130 дубів для Пустівійтівської церкви»*. Інший документ свідчить: *«Війська запорозького низового панкошовий отаман Петро Іванович Калниш у селі відомства протопопи роменської Пустовійтівці, в якому він, панкошовий, народився, від свого кошту власного знову дерев'яну в ім'я пресвятої Трійці церкву на місті вольному збудували...»*.

Кілька разів церкву ремонтували, зазнавала вона і незначних перебудов.

У 1901 р. пам'ятку досліджував М. Макаренко. Тоді ж він опублікував статтю *«На родині последнего гетмана запорозького П. И. Калнишевского»* (Искусство и худ. пром. — № 8), завдяки якій Троїцька церква у Пустовійтівці та Покровська церква у Ромнах, що теж була збудована на кошти кошового, стали відомими широкій науковій громадськості як видатні пам'ятки архітектури доби *«українського відродження»* (термін М. Макаренка).

У 1929 р. будівлю досліджував професор С. Таранушенко, який залишив детальний її опис та п'ять фотографій. Архітектурно-мистецтвознавчу характеристику храму дано в монографії С. Таранушенка *«Монументальна дерев'яна архітектура Лівобережної України»* (Київ, 1976).

Храм був одним з шедеврів українського народу в галузі архітектури. На думку С. Таранушенка *«церкву будував один з кращих майстрів того часу... Будівля висока, одна з найбільш імпазантних і величавих на Лівобережжі. Могутні форми її не позбавлені граціозності, але не м'якої, розманіженої, а мужньої... З різних точок силует будівлі сприймається іншим і щоразу ефективним; та найбільш вражає акорд, який створює контур верхів, коли розглядати їх з півдня чи півночі... Інтер'єр залитий світлом. Увесь об'єм будови розкривається гранично чітко і ясно»*.

Вивершували храм грушовидної форми главки з визолоченими кованими хрестами.

У 1929 р. церкву закрили, розібравши наполовину. Там був клуб, потім магазин, склад, пункт прийому склотари, пустка... Сьогодні залишки храму нагадують старий сарай, хоча після дослідів (1929 р.) С. Таранушенко підкреслював, що стан збереження будівлі бездоганий.

Як пам'ятка архітектури Троїцька церква вважалася втраченою, але у 1987 р. її рештки були віднайдені архітектором В. Вечерським.

Сьогодні стан збереження будівлі — 30-40 відсотків.

Цій церкві П. Калнишевський подарував Євангеліє у срібній оправі, яка є шедевром українського золотарства. Виготив її у 1760 р. київський майстер Іван Равич. Нині вона зберігається у Роменському краєзнавчому музеї.

Євангеліє в срібній оправі, виготовлене на кошти І. Калнишевського у 1760 році майстром Іваном Равичем Лице оправи.

Евангеліє. Зворотний бік оправи.

**НА ФОТО: 1, 2 — церква Святої Трійці в селі Пустовійтіва
Роменського району Сумської області. Автор невідомий. Фото С. Тара-
нушенка 1929 року.**

Сумське обласне відділення Українського фонду культури.

ЗРУЙНОВАНІ ХРАМИ СУМЩИНИ.

ЦЕРКВА СВЯТОЇ ТРИЦІ.

Село Пустовійтіва Роменського району на Сумщині.

Складачі **ВЕЧЕРСЬКИЙ** Віктор Васильович, **ЗВАГЕЛЬСЬКИЙ** Віктор Борисович.

Відповідальний за випуск **В. Б. ЗВАГЕЛЬСЬКИЙ.**

Редактор **Г. В. ТИМЧЕНКО.**

Художнє оформлення **Е. Д. ЛЕДНЬОВА.**

Худож.-техн. редактор **Л. А. САВЧЕНКО.**

Здано до складання 19.09.91. Підп. до друку 20.12.91. Офсетний друк. Умовн. друк. арк. 0,23. Умовн. фарб.-відб. 0,37. Тираж 5000. экз. Вид № 545. Зам. 4587. Ціна договірна.

Частина прибутку від видання піде на благодійні заходи.

МДВВП «Мрія», 244030, Суми, Кузнечна 2.

Обласна друкарня 244021, Суми, Кірова, 215.